

בכורות פרק א הלוקח עובר חמורו דף יב

הנותן פטר חמור לכהן אסור לכהן להשהותו ללא פדייה שאסור בהנאה, ולכתחילה לא נותנים את החמור עצמו לכהן אלא אם רואה שפודהו מיד.

ר"א סבר שהוקש פדיון פטר חמור לפדיון בכור אדם שכתוב "אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה", ולכן יכול לפדות רק לאחר 30 יום מהלידה, והמפריש שה לפדיון פטר חמור ומת השה קודם שנתנו לכהן חייב לתת שה אחר כמו פדיון בכור אדם שאם אבדו 5 הסלעים קודם הנתניה חייב באחריות, ואם מת הפטר חמור לאחר שהפריש כנגדו שה צריך לקבור את החמור שעדיין קדוש עד הנתניה של השה לכהן ולכן השה מותר בהנאה. חכמים לא הקישו פטר חמור לבכור אדם ולכן יכול לפדות מיד בלידה, אם אבד השה פטור מאחריות כמו פדיון מעשר שני שאם אבדו פטור מאחריות וכך העידו הלכה למעשה ר' יהושע ורבי צדוק, ואם מת החמור לא צריך להיקבר והשה ינתן לכהן משום שהפדיה כבר חלה.

מצווה לפדות פטר חמור בשה ואם לא פדה עורפו שכתוב "אם לא תפדה וערפתו", מצווה לייעד אמה עבריה לאדון ולקדשה ואם לא ייעד אפשר לפדותה שכתוב "אשר לא יעדה והפדה", מצווה לייבם את אשת אחיו שמת ללא בנים ואם לא ייבם יכול לחלוץ אלא שתיקנו חכמים שמצוות חליצה קודמת לייבום, מצווה לאדון שהקדיש בהמה טמאה לפדותה ואם לא פדה יכול כל אדם לפדותה שכתוב "ואם לא יגאל ונמכר בערכך".

פטר חמור מצוותו לפדות בשה או עז, אין פודים בעגל, בחיה כגון צבי ואיל, בשה שחוט ובכלאים שכתוב "וכל פטר חמור תפדה בשה" והוקש במילה 'שה' לקרבן פסח, אבל אפשר לפדות בנקבה, בשה בן שנתיים ובבעל מום שכתוב פעמיים המילה 'תפדה' לרבות כל שה. ר"א מתיר בכלאים של כבש ועז אבל אוסר בכלאים של כוי שהוא חצי חיה וחצי בהמה. בן פקועה לשיטת ר"מ שמותר ללא שחיטה ואסור להקרבה על המזבח ר' אשי אמר שפודים בו פטר חמור שהתרבה מהמילה 'תפדה' אבל מר זוטרא אמר שאין פודים בו שהתמעט מהגז"ש. 'נדמה' הוא כבשה שילדה כמין עז לעניין קדשים פסול לקרבן שכתוב 'שור או כשב או עז' למעט כלאים ונדמה, לעניין קדושת בכור אינו קדוש שכתוב 'אך בכור שור' שצריך הוולד יהיה שור כאם אבל אם דומה במקצת סימנים לאם קדוש, מעשר בהמה הוקש לקדשים מגזירה שווה מהמילה 'תחת', לעניין פטר חמור הסתפקה הגמ' האם אפשר לפדות בו או לא. שה של קדשים שנפל בו מום ונפדה ויצא לחולין אין פודים בו פטר חמור שכתוב בפסולי המוקדשים 'כצבי וכאיל' להקיש לחיה. שה שנקנה בפירות שביעית אין פודים בו פטר חמור משום שנחשב לסחורה שעל ידו קונה את החמור, אבל אפשר לפדות בו חמור שהוא ספק בכור משום שהשה נשאר ברשות הבעלים ולא ניתן לכהן. בהמת שמיטה פטורה מן הבכורה משום שכתוב 'לאכלה' ולא לשריפה וא"א להקטיר את האימורים, אבל חייבת במתנות כהונה שהם לאכילה, עיסת שמיטה חייבת בחלה שכתוב "מראשית ערסתיכם תתנו לה' תרומה לדורותיכם" וריבו מהמילה 'לדורותיכם' עיסת שמיטה שעיקרה לאכילה ומיעוטה לשריפה.

הדרן עלך פרק הלוקח עובר חמורו